

Non-verbale Foreigner Talk in kennismakingsgesprekken met anderstaligen

Valentijn Prové (KU Leuven)

Met *Foreigner Talk* (FT) wordt een spreekstijl beschreven die specifiek is voor moedertaalsprekers die hun taalgebruik eenvoudiger maken voor anderstaligen (Ferguson 1971). Dit aanpassingsgedrag is een vorm van sprekersinterne variatie die erg heterogeen is in de zin dat het voorkomen van vereenvoudigingen zoals een lager spreektempo of het gebruik van lage-frequentiewoorden en korte syntactische constructies heel variabel en contextafhankelijk is (Fischer 2016). Enkele pilotstudies hebben al aangetoond dat FT ook multimodaal zichtbaar wordt in de frequentie van bepaalde types van handgebaren en de duur en grootte ervan (Bergmann et al 2019). Wat de verbale kenmerken betreft, is het aangetoond dat FT een afstand tussen de gesprekspartners creëert (Rothermich et al 2019). Het is echter nog niet onderzocht in welke mate multimodale kenmerken samen voorkomen in realistische interacties. In die zin moeten we ons ook afvragen of aanpassingsgedrag in gebaren voorkomt als de sprekers weinig afstand tussen elkaar ervaren.

Om de hypothese te testen dat non-verbale FT een positieve verhouding tussen de gesprekspartners niet in de weg staat, hebben we een videocorpus van 24 unieke groepen samengesteld waarin twee moedertaalsprekers van het Nederlands korte kennismakingsgesprekken (9 minuten) met elkaar en met een anderstalige (Nederlands niveau B1-B2) voeren. Op deze manier konden we dezelfde deelnemers onder twee condities observeren. Na de gesprekken beoordeelden alle participanten hun beide gesprekspartners met een geverifieerde vragenlijst voor sociale aantrekking (McCroskey et al 2005).

We annoteren alle handgebaren in het corpus volgens de richtlijnen van Neuroges (Lausberg 2013), waarbij we een onderscheid tussen enkelvoudige en repetitieve bewegingen maken. Hoewel beide vormen realisaties van een conceptuele planning zijn, worden enkelvoudige gebaren geassocieerd met complexere cognitieve processen. Repetitieve gebaren worden daarentegen gezien als het resultaat van meer geroutineerde processen (ibid). Bovendien tellen we met behulp van een Praat-script (de Jong & Wempe 2009) het aantal lettergrepen per spreekbeurt. We berekenen het aantal geproduceerde lettergrepen per seconde als maat voor het spreektempo. Om het gebruik van gebaren in verhouding tot gesproken taal te meten, berekenen we het aantal gebaren per 100 lettergrepen.

We verwachten dat moedertaalsprekers verhoudingsgewijs meer (langdurige) gebaren gebruiken tegenover hun anderstalige partner en dat dit ook positief correleert met aantrekking. Bovendien blijft het een open vraag of dit gepaard gaat met een lager spreektempo. Een verhoogde proportie enkelvoudige bewegingen (tegenover repetitieve) wijst ook op een strategischer gebruik van gebaren. Het valt ten slotte te verwachten dat gesprekspartners die elkaar positief beoordelen, een hogere synchronie in het gebruik van gebaren vertonen.

Door variatie in non-verbale FT van moedertaalsprekers aan anderstaligen in verhouding tot verbaal aanpassingsgedrag en andere contextuele factoren zoals sociale aantrekking en synchronie te beschrijven, bereiden we de weg voor onderzoek naar het strategisch inzetten van gebaren in de communicatie met anderstaligen.

Literatuurlijst

Bergmann, K., Mar Cordero Rull, M., & Lugin, B. (2018). A pilot study on adaptive gesture use in interaction with non-native listeners. In: *Proceedings of the 4th International Workshop on Multimodal Analyses Enabling Artificial Agents in Human-Machine Interaction (ICMI 18)*, pp. 26-32.

de Jong, N.H., Wempe, T. (2009) Praat script to detect syllable nuclei and measure speech rate automatically. *Behavior Research Methods*, 41, 385–390.

Ferguson, C. (1971). Absence of copula and the notion of simplicity: a study of normal speech, baby

talk, foreigner talk and pidgins. In: D. Hymes (Ed.), *Pidginization and Creolization in Language*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 117-140.

Fischer, K. (2016). *Designing Speech for a Recipient*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Lausberg, H. (Ed.). (2013). *Understanding Body Movement*. Bern: Peter Lang.

McCroskey, L. L., McCroskey, J. C., & Richmond, V. P. (2006). Analysis and improvement of the measurement of interpersonal attraction and homophily. *Communication Quarterly*, 54(1), 1-31.

Rothermich, K., Harris, H., Sewell, K., & Bobb, S. (2019). Listener impressions of foreigner-directed speech: A systematic review. *Speech Communication*, 112, 22-29.